

SUNNFJORD OG YTRE SOGN JORDSKIFTERETT

Dok 1224

Advokat Endre Grande
Advokat Endre Grande, ENK
Østre Nesttunveg 2

5221 NESTTUN

Deres referanse

Vår referanse

15-197912RFA-JFOR

Dato

20.03.2018

Postforkynning med mottakskvittering - HUNDVEN

Det vedlagde dokumentet / Dei vedlagde dokumenta:

Dokument	Dokumentdato	Dokumentnummer
Avgjørelse, dom og jordskifteavgjerd	14.02.2018	197912/1136

er å rekne som forkynt **03.04.2018**.

At dokumentet er forkynt, vil seie at vi reknar med at det er kome fram til deg, slik at du har kunna gjere deg kjent med innhaldet. Forkynningsdatoen er mellom anna utgangspunkt for fastsetjing av fristar.

Dersom dette brevet kjem fram til deg **seinare** enn den nemnde datoen, og du derfor ønskjer eit seinare utgangspunkt for fastsetjing av fristen, må du straks ta kontakt med kontoret vårt. Du må då opplyse om årsaka til forseinkinga.

Merk: Du må snart som råd og **seinast innan 05.04.2018** stadfesta at du har fått brevet ved å fylle ut kvitteringa og sende ho tilbake i den vedlagde konvolutten.

Spørsmål om denne forkynninga kan rettast til kontoret vårt.

Sunnfjord og Ytre Sogn jordskifterett

Mai Britt Hafstad
førstekonsulent

Vedlegg: - kopi av rettsbok av 11.12.2017 til orientering

Postadresse

Postboks 325, 6802 Førde

Sentralbord

57723260

Saksbehandler

Mai Britt Hafstad

Bankgiro

Organisasjonsnummer

974744880

Kontoradresse

Fjellvegen 11 (Hafstadgården), Førde

Telefaks

57723262

Telefon

Ekspedisjonstid

08:00-15:45

Internett/E-post

<http://www.domstol.no/jfor>
jforpost@domstol.no

Forlynt 030418
Mottatt 23.03.18.

NORD OG MIDHORDLAND JORDSKIFTERETT

15-197912RFA-JFOR HUNDVEN

Saka gjeld: Rettsutgreiing etter jordskiftelova § 4-1, for å ta stilling til om Lindås kommune har reguleringsrett i Storavatnet, og i så fall fastsette reguleringsretten.

Gnr. 52, 53, 171, 172 m.fl. i Lindås kommune.

Avslutta dato: 14.02.2018

dok 1044

NORD OG MIDHORDLAND JORDSKIFTERETT**RETTSBOK**

Møtedag: Måndag 11.12.2017

Stad: Nordhordlandshallen, kantina

Sak: 15-197912RFA-JFOR HUNDVEN

Saka gjeld: Rettsutgreiing i område med sambruk eller uklart om det er sambruk mellom eigedomar.

Rettsleiar: Jordskiftedommar Liv Løken (tilkalla)

Meddommarar: Margunn Farestveit
Jarle Heimdal

Ingeniør: Odd Erdal

Protokollfører: Liv Løken

Saka er kravd av: Lindås kommune

Til behandling: Hovudforhandling i tvist om reguleringsrett for Lindås kommune Storavatnet.

Partar	Prosessfullmektigar	Kommune	Gnr.	Bnr.
Sissel Marit Berge Almli		Lindås (1263)	52	2
Elisabeth Marie Lohne-Antonsen		Lindås (1263)	52	8, 13
Erling Thu		Lindås (1263)	52	10, 26
Arne Kjeilen Mariann S. Kjeilen		Lindås (1263)	52	16
Bjørn Dag Pedersen		Lindås (1263)	52	23
Rolf Seljelid		Lindås (1263)	52	27
Solveig Vaage		Lindås (1263)	53	1
Jan Grimstad		Lindås (1263)	53	2
Eldbjørg Nesfossen Grimstad		Lindås (1263)	53	3
Olav Brakestad	Advokat Arild Nundal	Lindås (1263)	53	4, 7
May-Britt Thøgersen		Lindås (1263)	53	6

Skårnes				
Vemund Grimstad		Lindås (1263)	53	15
Ragnhild Ånestad		Lindås (1263)	53	16
Lindås kommune	Advokat Endre Grande	Lindås (1263)	56	3, 4, 5
Asle Hundvin		Lindås (1263)	56	17
Olav Seim		Lindås (1263)	171	1
Lindås kommune	Advokat Endre Grande	Lindås (1263)	171	2
Olaug Rykkje Hopland		Lindås (1263)	171	3
Terje Hopland				
Aleksander Hjelmtveit		Lindås (1263)	171	5, 11
Endre Konglevoll		Lindås (1263)	171	6
Alv Nepstad		Lindås (1263)	171	7
Kari Seim Nepstad				
Johan Seim		Lindås (1263)	171	8
Svein Seim		Lindås (1263)	171	9
Hege V. Hegland		Lindås (1263)	171	10
Halvard M. Miljeteig				
Johannes Hadler Hopland		Lindås (1263)	172	1
Stein Ove Vatnøy		Lindås (1263)	172	2
Magnar Hopland		Lindås (1263)	172	3
Oddlaug A. Hopland		Lindås (1263)	172	4, 112
Sigvard Hopland				
Lars Hopland		Lindås (1263)	172	6
Kåre Inge Hellem		Lindås (1263)	172	9
Knut Harald Hjelmtveit		Lindås (1263)	172	10
Elna Hellem Åsen		Lindås (1263)	172	148
Nesfossen Smolt AS	Advokatfullmektig Espen Tvergborgvik	Lindås (1263)	177	2
Odd Maurset Vabø	Advokat Arild Nundal	Lindås (1263)	178	1
Hans Rune Fanebust		Lindås (1263)	178	2
Jan Otto Haukås		Lindås (1263)	178	4
Wilfred Martin Brundtland		Lindås (1263)	178	5
Mari-Anne Leivestad	Advokat Arild Nundal	Lindås (1263)	179	1
Leif Egil Leivestad		Lindås (1263)	179	3
Lindås kommune	Advokat Endre Grande	Lindås (1263)	179	4
Signe Zachariassen		Lindås (1263)	179	10
Oddvar Magne Hopsdal		Lindås (1263)	180	1
Olaf Hundven		Lindås (1263)	180	3
Lindås kommune	Advokat Endre Grande	Lindås (1263)	180	4
Odd Maurset Vabø		Lindås (1263)	180	5
Dan Skorve		Lindås (1263)	180	6
Oddvar Magne Hopsdal		Lindås (1263)	180	15
Åge Reigstad		Lindås (1263)	180	18
Monica Maurset Vabø				
Reigstad				
Olav Thorsheim	Advokat Arild Nundal	Lindås (1263)	181	1, 2, 4, 8, 9, 11
Svein Thorsheim		Lindås (1263)	181	3
Vassbygde Eiendom AS		Lindås (1263)	181	6

Elisabeth Idsø Gjerde John Olav Thorsheim		Lindås (1263)	181	7
Jan Brynjulf Thorsheim	Advokat Arild Nundal	Lindås (1263)	181	12
Sissel Thorsheim		Lindås (1263)	181	15
Martha Thorsheim		Lindås (1263)	181	17
Harald Låstad		Lindås (1263)	182	1
Ingvard Hardun Gausereide		Lindås (1263)	182	2
Alv Terje Fotland Anne Hunderi		Lindås (1263)	182	3
Else Marie Furelid Reidar Leiv Furelid		Lindås (1263)	182	4
Frank Kjellnes Eva Karin Gausereide Kjellnes		Lindås (1263)	182	5
Stig Solberg		Lindås (1263)	182	8
Ottar Larsen		Lindås (1263)	182	11
Nelly Margrete Hermansen		Lindås (1263)	182	14
Åse Hoel (ny eigar)		Lindås (1263)	182	15
Gunnar Laastad		Lindås (1263)	182	16
Gro Bjørndal		Lindås (1263)	182	18
Ingvard Hardun Gausereide		Lindås (1263)	182	24
Jill Solberg Bjørge		Lindås (1263)	182	25
Øyvind Kleivdal	Advokat Arild Nundal	Lindås (1263)	183	2
Knut Erik Kismul		Lindås (1263)	183	4
Hege Wilhelmsen Grønnes Morten Grønnes		Lindås (1263)	183	5
Bjørn Christensen		Lindås (1263)	183	6

Til stades:

Lindås kommune v/partsrepresentant Eirik Schütz og advokat Endre Grande.

Nesfossen Smolt AS v/ medeigar Øyvind Holsen og advokatfullmektig Espen Tvergborgvik
Jan Brynjulf Thorsheim, Olav Thorsheim, Olav Brakestad, Christian Morvik med fullmakt
for Mari-Anne Leivestad, Terje Kleivdal med fullmakt for Øyvind Kleivdal,

advokat Arild Nundal som representerer: (Jan Brynjulf Thorsheim, Olav Thorsheim, Olav
Brakestad, Mari-Anne Leivestad, Øyvind Kleivdal, Odd Maurset Vabø)

Jan Brynjulf Thorsheim med fullmakt for Elisabeth Idsø Gjerde og John Olav Thorsheim
Erik Hundven med fullmakt for Asle Hundvin

Vemund Grimstad, han møtte også med fullmakt for Bjørn Dag Pedersen

Lars Helge Antonsen med fullmakt for Elisabeth Marie Lohne-Antonsen

Svein Seim, Oddlaug A. Hopland, Sigvard Hopland, Olaf Hundven, Reidar Leiv Furelid

Til stades som vitner for Lindås kommune: John Bauge og Arne Eikefet.

Atle Dingen frå Lindås kommune var også til stades.

Ingeniør Odd Erdal som gjer det tekniske arbeidet for jordskifteretten var også til stades.

Partane samtykka i at vitna kunne vere til stades under forhandlingane.

Rettsleiaren orienterte om habilitetsreglane i domstollova §§ 106-108. Ingen hadde merknader.

Margunn Farestveit har ikkje vore jordskiftededommar tidlegare. Etter å ha blitt orientert om kva det inneber å vere jordskiftededommar, gav ho lovnad i samsvar med jordskiftelova § 2-8. Jarle Heimdal har vore jordskiftededommar tidlegare.

Rettsleiaren gjekk gjennom planen for møtet. Partane vart gjort kjende med ansvaret ved å forklare seg for retten.

Saksframstilling

Lindås kommune ved advokat Endre Grande framstilte saka og dokumenterte.

Han la ned slik påstand:

1. Lindås kommune er eier av reguleringsrettighetene/vassdragsrettighetene i Storavatnet med utløp inkludert Kjeggavatnet og utløpsområdet ved Treskallen med tilliggende landareal slik rettighetene ble fradelt og overdratt til Ehnstedt i perioden 1871-1900. Reguleringshøyde: LRV 20,03 moh – HRV 21,47 moh.
2. Lindås kommune tilkjennes saksomkostninger fra de parter som har bestridt/bestrider kommunen påstand/rettigheter.

Jan Brynjulf Thorsheim, Olav Thorsheim, Olav Brakestad, Mari-Anne Leivestad, Øyvind Kleivdal og Odd Maurset Vabø ved advokat Arild Nundal supplerte saksframstillinga og dokumenterte.

Han la ned slik påstand:

1. Lindås kommune og Nesfossen Smolt AS har ikkje rett til å regulere vannstanden i Storavatnet, og er uberettiga til å føre opp stemme/demning på Treskallen.
2. Olav Brakestad, Mari-Anne Leivestad, Olav Thorsheim, Jan B. Thorsheim, Øyvind Kleivdal, Odd Vabø blir tilkjent sakas omkostningar.

Nesfossen Smolt AS ved advokat Espen Tverborgvik supplerte saksframstillinga og dokumenterte.

Han la ned slik påstand:

1. Lindås kommune er eier av reguleringsrettighetene/vassdragsrettighetene i Storavatnet med utløp inkludert Kjeggavatnet og utløpsområdet ved Treskallen med tilliggende landareal slik rettighetene ble fradelt og overdratt til Ehnstedt i perioden 1871-1900. Reguleringshøyde: LRV 20,03 moh – HRV 21,47 moh.
2. Nesfossen Smolt AS tilkjennes sakskomkostninger fra de parter som har bestridt/bestrider kommunens og Nesfossen Smolt AS sine rettigheter og påstander.

Ingen av partane som ikkje var representert med advokat ønskte ordet.

Lindås kommune synte dronefilm av Storavatnet teke opp i sommar ved vasstand 20,56 moh.

Lunsjpause kl. 12:30 – 13:00.

Synfaring

Desse var med på synfaringa: retten, ingeniør Odd Erdal, prosessfullmektigane, dei frammøtte partane og vitna.

Synfaringa gjekk føre seg slik:

Oppmøte kl. 13:00 – Buss frå Nordhordlandshallen/Knarvik. Synfaring rundt Storavatnet (ca. 2,5 t.). Det var ca. 10 cm snø og sol. Retten, prosessfullmektigane og dei av partane som fekk plass i bussen var med i bussen (16 personar). Ein del av partane køyrde etter i privatbilar. Følgjet køyrde hovudvegen langs Storavatnet, passerte vassbehandlingsanlegget utan stopp. Ved NGIR sitt anlegg køyrde følgjet ned til Treskallen der alle gjekk ut og samla seg – påvising/synfaring ved demninga. **Jan B. Thorsheim** forklarte seg ved Treskallen. Vidare langs hovudvegen til Hundvin. Neste stopp på Grimstad ute på vegen der **Olav Brakestad** peika på si innmark ned mot vatnet og forklarte seg. Køyrde derfrå langs den gamle hovudveg på austsida av vatnet. Nordre del av vatnet såg vi frå bussen, med korte stopp for påvisingar: På Leivestad Nord gjekk alle som var med på synfaringa ned på bøen for å sjå deler av kanalsystemet og areala som er berørt av flaumproblem. **Christian Morvik** forklarte seg. På neste stopp, på Søre Leivestad, gjekk alle som var med på synfaringa ned til ein kanal som munnar ut i Storavatnet og drenerer ca. 50 daa dyrka mark. **Olav Thorsheim** forklarte seg. Han paktar jorda til Odd Vabø. Advokat Endre Grande peika på eit gammalt naust på Søre Leivestad, som han meinte låg høgt og trygt på land. Ved Kjenes køyrde vi på kommunal veg til Kjenes bru for påvising av brua og søre/nordre del av Storavatnet. Ved Kjenes bru er det ein «målepinne» som syner vasstanden. Vasstanden var 20,87 moh på dagen for synfaringa. Advokat Endre Grande for kommunen og Advokat Arild Nnudal for grunneigarane gjorde påvisingar. Vidare via gamlevegen til Kleivdal med retur til Knarvik. På Torsheim var neste stopp der **Olav Thorsheim** forklarte seg og peika på si mark frå vegen. Siste stopp var på Kleivdal der **Terje Kleivdal** forklarte seg (frå vegen). Han peika på dyrkamarka ned mot vatnet og to naust og den gamle prestebrygga som låg der. Advokat Endre Grande påpeika at også nausta på Kleivdal låg godt oppe på land. På andre sida av vatnet kunne vi sjå vassforsyningsanlegget og synfaringa av vatnet var slutt. Deretter køyrde følgjet tilbake til Nordhordlandshallen.

Rettsmøtet varde frå kl. 10:00 til kl. 15:30.

Retten heva – møtet slutt – dag 1.

11.12.2017

Liv Løken

Dag 2 – tysdag 12.12.2017 - saka (sjå s. 1) held fram:

Til stades:

Lindås kommune ved partsrepresentant Eirik Schütz og advokat Endre Grande.

Nesfossen Smolt AS ved advokatfullmektig Espen Tvergborgvik, medeigar Øyvind Holsen møtte etter lunsj

Jan Brynjulf Thorsheim, Olav Thorsheim, Olav Brakestad, Christian Morvik med fullmakt for Mari-Anne Leivestad, advokat Arild Nundal som representerer: (Jan Brynjulf Thorsheim, Olav Thorsheim, Olav Brakestad, Mari-Anne Leivestad, Øyvind Kleivdal, Odd Maurset Vabø)

Jan Brynjulf Thorsheim med fullmakt for Elisabeth Idsø Gjerde og John Olav Thorsheim

Erik Hundven med fullmakt for Asle Hundvin

Vemund Grimstad, han møtte også med fullmakt for Bjørn Dag Pedersen

Lars Helge Antonsen med fullmakt for Elisabeth Marie Lohne-Antonsen

Svein Seim, Olaf Hundven, Leif Egil Leivestad

Til stades som vitner for Lindås kommune: John Bauge og Arne Eikefet.

Atle Dingen frå Lindås kommune var også til stades.

Vitnet Kåre Jordal var berre til stades då han forklarte seg.

Ingeniør Odd Erdal som gjer det tekniske arbeidet for jordskifteretten var også til stades.

Supplerande saksframstilling:

Lindås kommune v/advokat Endre Grande framstilte saka og dokumenterte.

Jan Brynjulf Thorsheim, Olav Thorsheim, Olav Brakestad, Mari-Anne Leivestad, Øyvind Kleivdal, Odd Maurset Vabø ved advokat Arild Nundal supplerte saksframstillinga og dokumenterte.

Nesfossen Smolt AS ved advokatfullmektig Espen Tvergborgvik supplerte saksframstillinga og dokumenterte.

Ingen av dei andre partane ønskte ordet.

Vitneforklaringar

Vitne 1 vart gjort kjend med ansvaret ved å forklare seg for retten, gav forklaring.

retta
1.3.2018
diversen

Namn: John Bauge
Fødselsdato: 14.2.1949 1944
Bustad: Radøy
Stilling: Pensjonist, tidlegare byggeleiar ved etablering og utbygging av hovudvassverket med Storvatn som kjelde, seinare leiar for vann- og avløpsavdelingen i Lindås kommune, no engasjert m.a. av kommunen i denne saka.
Tilknytning til partane: Tilsettingsforhold i Lindås kommune

Vitne 2 vart gjort kjend med ansvaret ved å forklare seg for retten, gav forklaring.

Namn: Arne Eikefet
Fødselsdato: 4.1.59
Bustad: Lindås
Stilling: Permisjon frå stilling som einingsleiar teknisk dift, prosjektleiar infrastruktur og samferdsel.
Tilknytning til partane: Tilsett i Lindås kommune

Vitne 3 vart gjort kjend med ansvaret ved å forklara seg for retten, gav forklaring.

Namn: Kåre Jordal
Fødselsdato: 1.2.1947
Bustad: Alversund
Stilling: Pensjonist, tidlegare teknisk sjef/ass. Rådmann.
Tilknytning til partane: Tilsettingsforhold i Lindås kommune

Lunsjpause kl. 12:40 – 13:15.

Partsforklaringar

Namn: Øyvind Holsen
Fødselsdato: 21.8.1944
Bustad: Veland
Eigar av gnr/bnr: Medeigar på Nesfossen
vart gjort kjend med ansvaret ved å forklare seg for retten, gav forklaring.

Namn: Jan B. Torsheim
Fødselsdato: 19.4.1951
Bustad: Seim
Stilling: Pensjonist,

vart gjort kjend med ansvaret ved å forklare seg for retten, gav forklaring.

Sluttinnlegg

Prosessfullmektigane fekk ordet til sluttinnlegg i denne rekkefølge: advokat Endre Grande, advokat Arild Nundal, advokatfullmektig Espen Tverborgvik. Dei heldt fast på påstandane. Deretter fekk advokat Endre Grande ordet ein gong. Advokat Arild Nundal avstod frå duplikk.

Prosessfullmektigane la fram oppgåve over sakskostnader. Advokat Nundal hadde merknad til sakskostnadsoppgåva til advokatfullmektig Espen Tverborgvik som han meinte var sett for høgt totalt. Advokatfullmektig Espen Tverborgvik svarte at salæret var sett ned.

På spørsmål hadde ingen merknader til forhandlingane.

Rettsleiaren erklærte forhandlingane for avslutta og at tvisten er teken opp til doms. Dom vil ligge føre januar/februar 2018.

Partane vart orientert om ankereglane.

Rettsmøtet varde frå kl. 9 til kl. 16:30.

Retten heva – hovudforhandlinga er slutt.

12.12.2017

Liv Løken

Dok. 1136

NORD OG MIDHORDLAND JORDSKIFTERETT**DOM**

Dato: Onsdag 14.2.2017

Stad: Modalen skule i Modalen.

Sak: 15-197912RFA-JFOR HUNDVEN

Saka gjeld: Rettsutgreiing etter jordskiftelova § 4-1, for å ta stilling til om Lindås kommune har reguleringsrett i Storavatnet, og i så fall fastsette reguleringsretten.

Rettsleiar: Jordskiftedommar Liv Løken (tilkalla)

Meddommarar: Margunn Farestveit
Jarle Heimdal

Protokollfører: Liv Løken

Saka er kravd av: Lindås kommune

Partar	Prosessfullmektigar	Kommune	Gnr.	Bnr.
Sissel Marit Berge Almli		Lindås (1263)	52	2
Elisabeth Marie Lohne-Antonsen		Lindås (1263)	52	8, 13
Erling Thu		Lindås (1263)	52	10, 26
Arne Kjeilen		Lindås (1263)	52	16
Mariann Seljelid Kjeilen				
Bjørn Dag Pedersen		Lindås (1263)	52	23
Rolf Seljelid		Lindås (1263)	52	27
Solveig Vaage		Lindås (1263)	53	1
Jan Grimstad		Lindås (1263)	53	2
Eldbjørg Nesfossen		Lindås (1263)	53	3
Grimstad				
Olav Brakestad	Advokat Arild Nundal	Lindås (1263)	53	4, 7
May-Britt Thøgersen		Lindås (1263)	53	6
Skårnes				
Vemund Grimstad		Lindås (1263)	53	15
Ragnhild Ånestad		Lindås (1263)	53	16

Lindås kommune	Advokat Endre Grande	Lindås (1263)	56 171 179 180	3, 4, 5 2 4 4
Asle Hundvin		Lindås (1263)	56	17
Olav Seim		Lindås (1263)	171	1
Olaug Rykkje Hopland Terje Hopland		Lindås (1263)	171	3
Aleksander Hjelmtveit		Lindås (1263)	171	5, 11
Endre Konglevoll		Lindås (1263)	171	6
Alv Nepstad Kari Seim Nepstad		Lindås (1263)	171	7
Johan Seim		Lindås (1263)	171	8
Svein Seim		Lindås (1263)	171	9
Hege Veronica Hegland Halvard Martin Miljeteig		Lindås (1263)	171	10
Johannes Hadler Hopland		Lindås (1263)	172	1
Stein Ove Vatnøy		Lindås (1263)	172	2
Magnar Hopland		Lindås (1263)	172	3
Oddlaug Aune Hopland Sigvard Hopland		Lindås (1263)	172	4, 112
Lars Hopland		Lindås (1263)	172	6
Kåre Inge Hellem		Lindås (1263)	172	9
Knut Harald Hjelmtveit		Lindås (1263)	172	10
Elna Hellem Åsen		Lindås (1263)	172	148
Nesfossen Smolt AS	Advokatfullmektig Espen Tverborgvik	Lindås (1263)	177	2
Odd Maurset Vabø	Advokat Arild Nundal	Lindås (1263)	178 180	1 5
Hans Rune Fanebust		Lindås (1263)	178	2
Jan Otto Haukås		Lindås (1263)	178	4
Wilfred Martin Brundtland		Lindås (1263)	178	5
Mari-Anne Leivestad	Advokat Arild Nundal	Lindås (1263)	179	1
Jørn Leivestad		Lindås (1263)	179	3
Signe Zachariassen		Lindås (1263)	179	10
Oddvar Magne Hopsdal		Lindås (1263)	180	1, 15
Olaf Hundven		Lindås (1263)	180	3
Dan Skorve		Lindås (1263)	180	6
Åge Reigstad Monica Maurset Vabø Reigstad		Lindås (1263)	180	18
Olav Thorsheim	Advokat Arild Nundal	Lindås (1263)	181	1, 2, 4, 8, 9, 11
Svein Thorsheim		Lindås (1263)	181	3
Vassbygde Eiendom AS		Lindås (1263)	181	6
Elisabeth Idsø Gjerde John Olav Thorsheim		Lindås (1263)	181	7

Jan Brynjulf Thorsheim	Advokat Arild Nundal	Lindås (1263)	181	12
Sissel Thorsheim		Lindås (1263)	181	15
Martha Thorsheim		Lindås (1263)	181	17
Harald Låstad		Lindås (1263)	182	1
Sølvi Gausereide		Lindås (1263)	182	2
Alv Terje Fotland		Lindås (1263)	182	3
Anne Hunderi				
Else Marie Furelid		Lindås (1263)	182	4
Reidar Leiv Furelid				
Frank Kjellnes		Lindås (1263)	182	5
Eva Karin Gausereide				
Kjellnes				
Stig Solberg		Lindås (1263)	182	8
Ottar Larsen		Lindås (1263)	182	11
Nelly Margrete		Lindås (1263)	182	14
Hermansen				
Tanja Elisabeth		Lindås (1263)	182	15
Knabenschuh Hoel				
Kjetil Hoel				
Gunnar Laastad		Lindås (1263)	182	16
Gro Bjørndal		Lindås (1263)	182	18
Jill Solberg Bjørge		Lindås (1263)	182	25
Øyvind Kleivdal	Advokat Arild Nundal	Lindås (1263)	183	2
Knut Erik Kismul		Lindås (1263)	183	4
Hege Wilhelmsen		Lindås (1263)	183	5
Grøtnes				
Morten Grøtnes				
Bjørn Christensen		Lindås (1263)	183	6

Denne dommen gjeld rettsutgreiing for å ta stilling til om Lindås kommune har reguleringsrett i Storavatnet, og i så fall fastsette reguleringsretten.

Kort om saka og saksbehandlinga

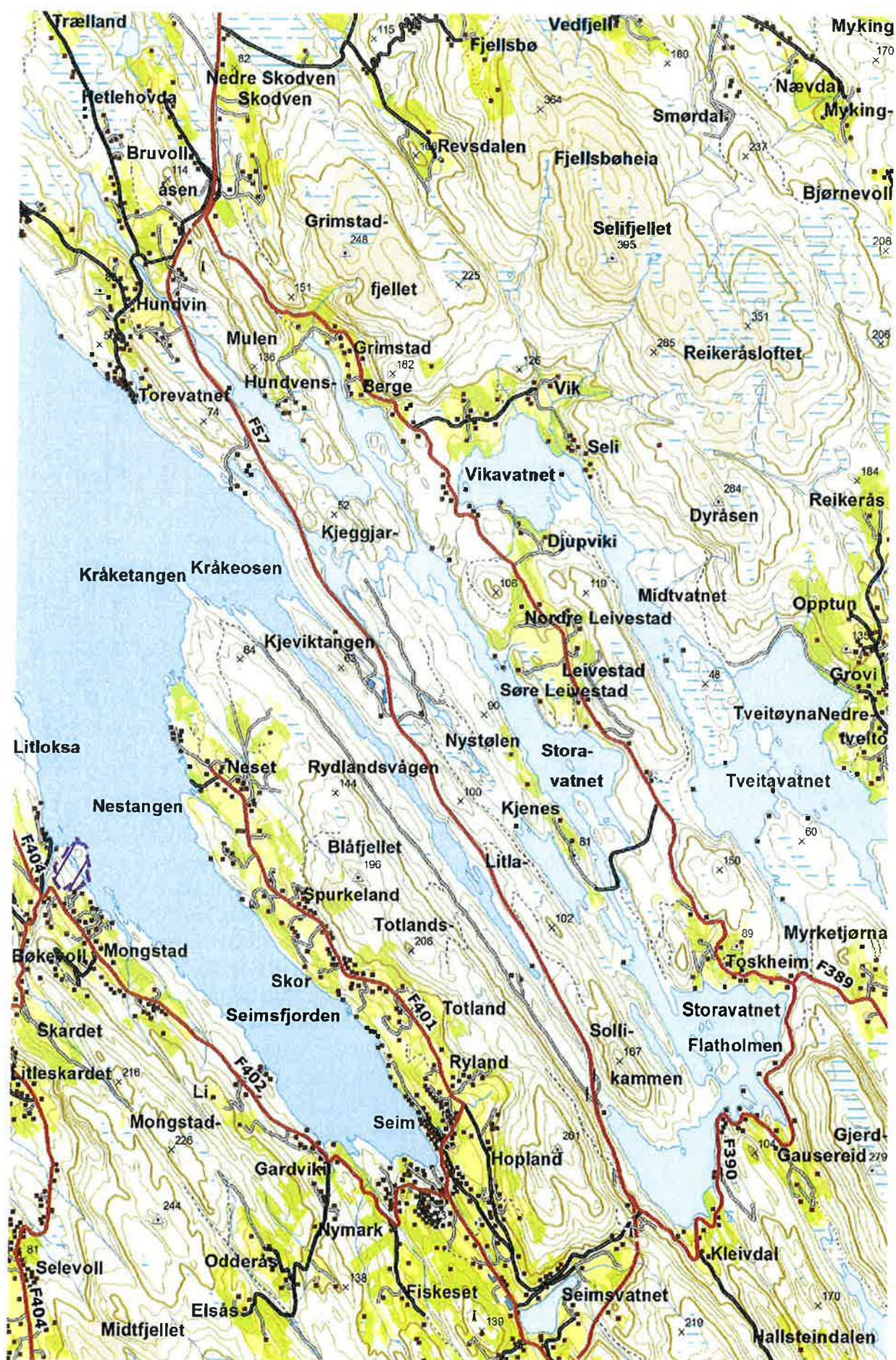
Lindås kommune kravde jordskiftesak for Nord og Midhordland jordskifterett den 17.9.2015. I følgje kravet gjaldt saka rettsutgreiing og grensegang. Kravet om grensegang går ut. Ingen av partane har gått vidare med det. På grunn av stor saksmengd bestemte Nord og Midhordland jordskifterett seg for å tilkalle jordskiftedommar Liv Løken ved Sunnfjord og Ytre Sogn jordskifterett som settedommar. Saka vart sendt over 13.5. 2016. Det var saksførebuande rettsmøte 16. mai 2017 og hovudforhandling 11. og 12. desember 2017. På hovudforhandlinga var det m.a. synfaring med minibuss og privatbilar som køyrde rundt Storavatnet, og der det var fleire stopp for påvisingar/forklaringar (sjå rettsboka).

Lindås kommune meiner at kommunen har rett til ei regulering mellom kote 20,03 og kote 21,47. Reguleringshøgde på 1,44 meter. Denne er markert med kross i fjell ved demninga ved Treskallen. Nesfossen Smolt AS utleiar sine rettar frå Lindås kommune og har same påstand. Fleire av grunneigarane i og rundt Storavatnet har teke til motmæle mot Lindås kommune og har eit anna syn på kva som er stiftingsgrunnlaget for dagens rettsforhold m.a. ut frå ein avtale inngått i 1980. Dei meiner at reguleringsretten har falt bort, og at vatnet har tilpassa seg til ein normalvasstand på 20,50 moh.

Kort om Storavatnet og historia om reguleringsrettane i vatnet

Storavatnet sør for Kjenes bru er drikkevasskjelde for Lindås kommune. Vassanlegget ligg i søre enden av vatnet. Utløpet ned mot Nesfossen ligg i nordre del av vatnet ved Treskallen. Der renn elva ned i Kjeggjarvatnet før vatnet renn ut i sjøen. Nesfossen Smolt AS har anlegget sitt nedanfor Kjeggjarvatnet. Storavatnet er svært langt og smalt. Tre stader er det innsnevra og svært grunt. På Kjenes omtrent midt på vatnet er det ei bru over vatnet (Kjenes bru). Vatnet er smalt på denne staden. Brua er bygt som ei fylling med berre få meter opning under. Straumforholda i vatnet er slik at vatnet heile tida renn nordover, og myndigheitene godtok difor at søre del av vatnet kunne brukast som drikkevasskjelde utan å stenge av med terskel ved Kjenes bru. På grunn av opninga under brua har heile vatnet ei samanhengande vassflate.

Storavatnet og tilliggande vatn har vore nytta som grunnlag for næringsverksemd i området i lang tid. Rundt heile vatnet er det landbrukseigedommar som har innmark eller utmark ned mot vatnet. Frå gammalt av var det fleire kvernhus ved Treskallen. Dei rettsforhold som Lindås kommune bygger sine rettar på har opphav i fleire avtaler frå 1871 og åra etter då ein tysk forretningsmann, Hans Jürgen Ehnstedt, kjøpte opp eigedom og erverva ulike rettar i vassdraget frå gardsbruka i området. Den reguleringsrett som Ehnstedt erverva på 1870-talet, m.a. knytt til stemme/demning på Treskallen innebar ein rett til å regulere vatnet mellom kote 20,03 og kote 21,47 moh, det vil sei ei reguleringshøgde på 1,44 meter. Denne retten vart brukt av Ehnstedt til si industriverksemd i Nesfossen. Det blei etablert både mølle og sag og det var grunnlaget for ei industriverksemd som varte fram til mellomkrigstida. Verksemda til Ehnstedt vart avvikla i 1912 – 1913. Etter ein nedgangsperiode blei eigedommane til Ehnstedt selt på tvangsauksjon i 1936 til (lutlaget) L/L Nesfossen. Dette var ei samanslutning av grunneigarane rundt vatnet som dermed blei eigarar. L/L Nesfossen selde eigedommane i 1939 til EM Trengereid som sat med dei til 1957 då Ivar Matre overtok. I 1959 vart stemma/demninga ved Treskallen riven og Kjenes bru vart bygt. Gardane på Søre og Nordre Leivestad dyrka opp myrlendt areal i 1960-åra. Det vart laga kanal og grøftesystem frå bøane og ned til Storavatnet som dreneringstiltak. Storavatnet hadde ein normal vasstand på 20,50 moh., og kanal og grøftesystema vart tilpassa til denne normalvasstanden. I nordre enden av Storavatnet på gnr. 53 bnr. 4 er det også etablert dreneringsystem, rundt 1965, i samband med oppdyrking. Lindås kommune fekk ved skøyte datert 31. januar 1977 overta eigedommane med bygningar og «tilhøyrande vannrettigheter» av Ivar Matres konkursbu. Kommunens interesser i desse vassrettane var først og fremst å utnytte dei til å etablere eit kommunalt vassverk. Storavatnet vart valt som drikkevasskjelde av Lindås kommunestyre i 1978. Grunneigarane samla seg, og det blei oppnemnt eit forhandlingsutval med tre personar som forhandla med kommunen på vegner av grunneigarane. Utfallet av desse forhandlingane, vart ein avtale inngått i 1980, mellom kommunen og grunneigarane langs vatnet som m.a. omhandla klausulering av nedbørsfeltet og framføring av vassleidningar. Det vart halde skjønn i 1982 for å klausulere nedbørsfeltet og for å fastsette erstatning for etablering av vassverket med leidningsnett og høgdebasseng. Dette var eit avtaleskjønn som baserte seg på avtalen i 1980.

I 1985 selde kommunen gnr. 56 bnr. 2 og gnr. 177 bnr. 2 til Øyvind Holsen mfl. som så stifta Nesfossen Smolt AS. Denne overdraginga gjaldt landareal, men omfatta også ein del av dei vassdragsrettane som kommunen hadde erverva i 1977, og Nesfossen Smolt AS som driv smoltoppdrett nedanfor utløpet av vatnet, fekk dermed part i vassdragsrettane. Kommunen heldt tilbake rettar for å kunne drifte Storavatnet som drikkevassskjelde i det kommunale vassverket. Det har vore tvistar mellom kommunen og grunneigarane om rettsforhold om vassrettane og reguleringa av vassdraget i mange år. Det har vore inngått fleire avtaler omkring desse spørsmåla. I 1996 vart det utarbeidd eit tappereglement for Storavatnet som tok sikte på å stabilisere vasstanden mest mogleg. Tappereglementet la opp til ei regulering mellom kote 20,03 og kote 20,80. Tappereglementet er ikkje ein bindande avtale, men fastsett av kommunen. I 2003 vart det bygt ny demning ved Treskallen med høgd 20,80, og moglegheit for rask uttapping av vatn i flaumperiodar. I juni 2008 blei det inngått ein ny avtale som skulle vere gyldig i to år. Den midlertidige avtalen vart ikkje avløyst av ein permanent avtale. I 2013 vart det inngått ein midlertidig avtale for styring av demning og uttak av vatn i Storavatnet. I samsvar med denne avtalen har Lindås kommune kravd jordskiftesak for å klarlegge rettsforholda.

Lindås kommune v/advokat Endre Grande har lagt ned følgjande
påstand

1. Lindås kommune er eier av reguleringsrettighetene/vassdragsrettighetene i Storavatnet med utløp inkludert Kjeggjarvatnet og utløpsområdet ved Treskallen med tilliggende landareal slik rettighetene ble fradelt og overdratt til Ehnstedt i perioden 1871-1900. Reguleringshøyde: LRV 20,03 moh – HRV 21,47 moh.
2. Lindås kommune tilkjennes saksomkostninger fra de parter som har bestridt/bestridet kommunen påstand/rettigheter.

Hovudtrekka i Lindås kommune sitt grunnlag for påstanden

Lindås kommune blei eigar av reguleringsrettane i Storavatnet i 1977 ved at kommunen kjøpte og overtok dei gards- og bruksnummer som oppstod då Ehnstedt kjøpte opp vassdrags- og reguleringsrettane frå 1871 og utover, inkludert rett til senking som blei avklart i forlik med oppsittarane i 1890-91. Rettane vart erverva frå ei rekke grunneigarar rundt vatnet. Den reguleringsrett m.m. som Ehnstedt erverva på 1870-talet, blant anna knytt til stemme/demning ved Treskallen, innebar ein rett til å regulere vatnet mellom kote 20,03 og kote 21,47, det vil sei ei reguleringshøgde på 1,44 meter. Så vidt vi veit utnytta Ehnstedt denne retten når han dreiv verksemda i Nesfossen. Retten til å demme opp til 21,47 moh. var ikkje nok. I tillegg skaffa han seg rett til å senke vatnet ned til 20,03 moh. Bortsett frå at grunneigarane ga opp/sletta sine rettar til godtgjersle frå Ehnstedt, har rettane stått ved lag uendra. Ei samanslutning av grunneigarar danna lutlaget L/L Nesfossen i 1931, overtok rettane og selde dei vidare. Grunneigarane kunne ha sletta rettane då dei sat søm eigarar, men gjorde ikkje det. Ulike eigarar sat med rettane og brukte dei fram til kommunen kjøpte dei. Det er Lindås kommune si oppfatning at desse rettane ikkje har blitt endra i ettertid, verken ved overdraginga i 1939 eller seinare fram til kommunen overtok i 1977. Kommunen meiner såleis å ha erverva ein reguleringsrett på 1,44 meter i Storavatnet.

Lindås kommune har utnytta og utnyttar rettane til kommunal drikkevassforsyning innanfor dei råmer rettane gir kommunen. Med unntak av at Nesfossen Smolt AS har avtale om å utnytte deler av rettane, har ikkje kommunen ved avtaler eller på anna vis overdrege, gitt frå

seg eller fråfalle rettane. Verken avtalen med grunneigarane i 1980 eller andre dokument kan tolkas slik at reguleringsretten har falle bort eller blitt avgrensa på nokon måte. Kommunen sin rett til å bruke vatnet til vassforsyning har ikkje vore omstridd før no, i denne saka. Det same gjeld rett til å bruke vassrettane til fiskeoppdrett.

Avtalepunktet om HV på 20,80 betyr at kommunen sine rettar ikkje har falle bort. Ein kan ikkje ha ei høgste vassføring utan demning. Ut frå sine eigne planer og behov meinte kommunen at det ikkje var behov for å utnytte den fulle reguleringshøgde, men dei fråfall ingen rettar. Dette vert stadfesta i seinare dokument og vert fasthalde av kommunen i dag. Avtalen i 1980 og det etterfølgjande avtaleskjønn, omfatta berre sørlege del av vatnet, frå Kjenes bru og sørover. I forhold til grunneigarane i nord, føreligg ingen tilsvarande avtale.

Dagens problem med grøftesystem tilpassa ei normalvasshøgde vart etablert på 1950- 1960-talet. Dette var i ein passiv periode då oppdemningsrettane ikkje var i aktiv bruk. Kommunen hadde ingen rettar i vatnet då areala vart dyrka. Det same gjeld då demninga vart riven. Det er ikkje grunnlag for at rettane fall bort som resultat av bygginga av Kjenes bru i 1959, og riving av demninga ved Treskallen. Kommunen eigde ikkje rettane på dette tidspunktet, og forholda må tolkast i lys av det. Rettane blei selde til kommunen seinare og då utan at det blei gjort gjeldande at reguleringshøgda var redusert eller rettane var falt bort. Verken bygging av ny demning ved Treskallen eller etableringa av Kjenes bru kan tolkast som delvis fråfall av reguleringsrett, kun utnytting av retten innanfor dei behov som til ei kvar tid var nødvendige.

Rettane har ikkje falle bort på grunn av frihevd eller passivitet. Rettane eksisterte då kommunen kjøpte dei i 1977. Lindås kommune har brukt rettane. Passivitet kan ikkje brukast mot Lindås kommune. Nesfossen Smolt AS utleiar sine rettar frå avtalen med kommunen. Deira uttak er subsidiært i forhold til kommunen. Lindås kommune er av den klare oppfatning at desse rettane ikkje har blitt endra gjennom dei avtaler/midlertidige avtaler som er gjort med grunneigarane i perioden etter at kommunen overtok dei. Lindås kommune har desse rettane i behald i dag, og kan utnytte dei til si verksemd knytt til vassverket.

Jan Brynjulf Thorsheim, Olav Thorsheim, Olav Brakestad, Mari-Anne Leivestad, Øyvind Kleivdal og Odd Maurset Vabø ved advokat Arild Nundal har lagt ned følgjande

påstand

1. Lindås kommune og Nesfossen Smolt AS har ikkje rett til å regulere vannstanden i Storavatnet, og er uberettiga til å føre opp stemme/demning på Treskallen.
2. Olav Brakestad, Mari-Anne Leivestad, Olav Thorsheim, Jan B. Thorsheim, Øyvind Kleivdal, Odd Vabø blir tilkjent sakas omkostningar.

Hovudtrekka i Jan Brynjulf Thorsheim, Olav Thorsheim, Olav Brakestad, Mari-Anne Leivestad, Øyvind Kleivdal og Odd Maurset Vabø (heretter grunneigarane) sitt grunnlag for påstanden:

Det blir gjort gjeldande at Lindås kommune/Nesfossen Smolt AS ikkje har rett til å regulere vasstanden i Storavatnet. Dei opprinnelege oppdemningsrettane som tilhørde Nesfossen har falt vekk. Rettane har falt vekk på fleire grunnlag:

Retten til oppdemming falt vekk i samband med bygging av Kjenes bru i 1959 og fjerning av stemma på Treskallen same år. Dette følgjer av avtale mellom kommunen og grunneigarane, og dei økonomiske tilskot og ordningar kommunen stod for ved oppdyrkinga av gardane rundt 1965. Oppdyrkinga skjedde utan at problematikken med oppdemming vart vurdert. Dette indikerer at problemstillinga ikkje eksisterte på grunn av at retten hadde falt bort.

Det blir også gjort gjeldande at manglande utøving av oppdemmingsretten over mange år har medført at reguleringsrettane har falle bort. Dette følgjer av dei alminnelege reglane om passivitet og passivitetsverknader. Vilåret for frihevd er også oppfylt. I ein lang periode frå 1959 til 1977 trudde ingen på ny oppdemming. I denne perioden vart det dyrka opp jord, og ytt tilskot til dreneringssystem tilpassa uregulert vatn.

Rettane har også falle bort av omsyn til kva som var formålet med retten. Den gamle retten til mølle kan ikkje brukast til oppdrett/vassverk (servituttløva).

Det blir også gjort gjeldande at Lindås kommune i grunneigaravtale frå 1980 har inngått avtale som fører med seg at dei gamle reguleringsrettane har falt vekk, dvs. at Storavatnet ikkje kan demmast opp. Denne avtalen må også Nesfossen Smolt halde seg til.

Dei seks grunneigarane som er representert ved adv. Nundal, er grunneigarar på austsida av vatnet frå Grimstad heilt i nord til Kleiven heilt i sør. Gardane som har innmark ned mot vatnet har relativt flatt terreng, og areala er sårbare med omsyn til flaum som øydelegg dreneringssystema. På vestsida av vatnet er terrenget brattare og vert lite påverka av vasstanden i vatnet. Tre av dei seks grunneigarane driv aktivt jordbruk med sau/mjølkeproduksjon. Reguleringa av vatnet fører til at dyrka land går tapt. Gardane har ikkje alternativ dyrkingsjord, og er avhengig av areala for å halde drifta i gang. Den naturlege vasstanden til vatnet er på ca. 20,50 moh og dreneringssystema er tilpassa denne vasstanden. Det same gjeld naust som ligg ned til vatnet.

Dei er einige i at Ehnstedt stifta rettar til å regulere vatnet opp og ned i 1870-åra. Det er uklart i kor stort omfang reguleringsrettene som Ehnstvedt erverva i Storavatnet er blitt utnytta. Det er uklart om oppdemmingsrettane var utnytta fullt ut. Fleire av dei gamle nausta rundt vatnet er ikkje tilpassa denne reguleringshøgda. Verksemda til Ehnstvedt vart avvikla i 1912 – 1913. Ved Ehnstedt si nedlegging av verksemda og fjerninga av stemma, stabiliserte vatnet seg på 20,50 moh. Stemma/demninga ved Treskallen vart riven i 1959 samtidig med at Kjenes bru vart bygt. Det var ikkje tilfeldig at stemma vart riven samtidig med at Kjenes bru vart bygt. I åra etter dyrka gardane på Søre og Nordre Leivestad opp myrlendt areal. Det vart laga kanal og grøftesystem frå bøane og ned til Storavatnet som dreneringstiltak. Utløpet til Storavatnet vart tilpassa normal vasstand på 20,50 moh. I nordre enden av Storavatnet på gnr. 53 bnr. 4 er det også etablert dreneringsystem, rundt 1965, i samband med oppdyrking. Også her er oppdemming av vatnet øydeleggande for dreneringsarbeidet og den dyrka marka, noko som går fram av rapport frå 30. september 2014 utført av landbrukssakkyndig. Då desse areala vart dyrka, må føresetnaden ha vore at vatnet ikkje skulle demmast opp. Kommunen deltok i planlegginga og ga støtte til oppdyrkinga. Føresetnaden må ha vore at dette kunne gjerast etter at stemma ved Treskallen var riven, og rettane til å demme opp vatnet hadde falle bort. Kanal- og grøftesystema er framleis i bruk. Då Lindås kommune bestemte at Storavatnet skulle bli drikkevasskjelde i 1978, kontakta ordføraren grunneigarane for å komme fram til ein frivillig avtale. Etableringa av vassverk innebar strenge restriksjonar og klausular på landareala som grunneigarane måtte finne seg i. I tillegg hevda Lindås kommune rett til å demme opp vatnet til 21,47 moh. Grunneigarane gjekk i forhandling, og det enda med at Lindås kommune

godtok grunneigaranes krav og det vart inngått ein avtale som vart signert i 1980. I avtalen under punkt 6 står at: «Grunneigarane godkjenner ovanståande på vilkår av at det ikkje vert oppdemming av vatnet.» Storavatnet er stort med rikelege mengder vatn til vassforsyning. Difor kunne kommunen sei frå seg desse rettane. Endringane i 1959 samanhalde med avtalen i 1980 inneber at kommunen ikkje har rett til å demme opp vatnet. Avtalen i 1980 vart berre inngått med grunneigarane i søre del av vatnet, men i praksis må den gjelde for heile vatnet.

Etter dette i 1985 selde kommunen «Nesfossen» til Lindås fiskeoppdrett. Etter grunneigarane si oppfatning førte dette til eit større behov for vatn frå Storavatnet enn det kommunen hadde behov for åleine. Behovet for vatn førte til ein ny diskusjon om oppdemming av Storavatnet. Grunneigarane heldt fast på avtalen frå 1980 om at Storavatnet ikkje skulle oppdemmast, og at kommunen og Nesfossen var bunden av det. Lindås kommune har trass i grunneigarane sine protestar, sett opp ny stemme på Treskallen for å ivareta interessene til fiskeoppdrettsanlegget. Permanent stemme vart sett opp i 2003. Grunneigarane meiner at stemma på kote 20,80 i Treskallen vart oppført ulovleg. Den skal ikkje vere der. Grunneigarane føler seg overkøyrte ved at den er der. Dette har ført til høge vasshøgder til skade for grunneigarane rundt vatnet. Naturlege tersklar i Storavatnet (straumane) har blitt fjerna slik at vasspegelen har endra seg. Dette har også skjedd utan at det er inngått avtaler med grunneigarane før tiltaka vart sett i verk. Grunneigarane har reagert på prosessen i samband med etablering av den nye demninga

Grunneigarane har vore innstilt på å komme til semje med kommunen, men ein har ikkje lukkast med endeleg avtale. Det har blitt inngått mellombelse avtaler, men ikkje endeleg avtale.

Nesfossen Smolt AS ved advokat Espen Tverborgvik har lagt ned følgjande

påstand

1. Lindås kommune er eier av reguleringsrettighetene/vassdragsrettighetene i Storavatnet med utløp inkludert Kjeggjarvatnet og utløpsområdet ved Treskallen med tilliggende landareal slik rettighetene ble fradelt og overdratt til Ehnstedt i perioden 1871-1900. Reguleringshøyde: LRV 20,03 moh – HRV 21,47 moh.
2. Nesfossen Smolt AS tilkjennes sakskomkostninger fra de parter som har bestridt/bestrider kommunens og Nesfossen Smolt AS sine rettigheter og påstander.

Hovudtrekka i Nesfossen Smolt AS sitt grunnlag for påstanden

Saka gjeld spørsmål om bortfall eller innskrenking av ein historisk etablert reguleringsrett. Aktualiteten av å bruke reguleringsretten har variert gjennom åra. I dag er rettane til vassdraget av sentral samfunnsmessig betyding. Dei dannar grunnlag for både drikkevatt og næringsverksemd. Nesfossen Smolt AS har produksjon av 2,5 000 000 settefisk av laks og regnbogeaure, og bedrifta har 13 tilsette. Vassrettane har vore hovudgrunnlaget for Nesfossen Smolt si næringsverksemd sidan 1985. Nesfossen Smolt AS er avhengig av tilstrekkeleg og stabil vassstilførsel frå Storavatnet for å kunne drive sin produksjon. Smoltanlegget tek ikkje vatn direkte frå Storavatnet, men brukar vatn frå Kjeggjarvatnet i si drift. Kjeggjarvatnet ligg nedanfor utløpet frå Storavatnet. Vassbehovet for fisken aukar ved temperaturauke. Nesfossen treng mest vatn i dei periodane (om sommaren) når det er minst vatn i vassdraget. I dei

periodane er vatn frå magasin viktig. Det er difor Nesfossen Smolt i punkt 3 i avtalen frå 1985, fekk rett til vederlagsfritt vassuttak frå vassdraget til å bruke i verksemda. Nesfossen Smolt og Lindås kommune har eit lojalt samarbeid om vassrettane, men omsynet til grunneigarane har vore hemmande. Avtalen gir ein uttrykkeleg rett til å delta i reguleringa av Storavatnet innanfor kommunens reguleringsrettar dersom oppdemming av Kjeggjarvatnet ikkje gir tilstrekkeleg vatn til produksjonen. Ein reduksjon i vasstilførsla kan få alvorlege konsekvensar for Nesfossen Smolt AS. Nesfossen Smolt har difor krav på at kommunen utnyttar sine rettार fullt ut overfor grunneigarane, for å kunne gi settefiskanlegget den vassforsyninga anlegget treng, men avgrensa av det kommunale vassverket sitt behov. Settefiskanlegget har brukt reguleringsretten heile tida sidan oppstarten. Stemma ved Treskallen (utløpet frå Storavatnet) vart i 2003 bygt opp til 20,80 moh.. Den vart ikkje bygt høgre av omsyn til grunneigarane. Med dagens midlertidige regulering vert vatnet styrt til 20,60 moh. og ikkje under 20,30 moh. Når varmen og tørkeperioden kjem har Nesfossen og kommunen berre 30 cm å dele på med dagens regulering. Dersom kommunen i tillegg får behov for å auke vassforsyninga til befolkninga, vil ikkje desse 30 cm vere tilstrekkeleg. For å sikre tilstrekkeleg vassbehov for framtida, vil det vere nødvendig å stadfeste at reguleringsretten er slik den alltid har vore, opp til 21,47 moh.

Retten til oppdemming og regulering mellom kote 20.03 og kote 21,47 har ikkje på noko tidspunkt falle bort eller blitt redusert, verken ved bygging av Kjenes bru i 1959 eller ved avtalen i 1980. Nesfossen Smolt sluttar seg til Lindås kommune sine merknader til dette. Reguleringsrettar har stor økonomisk verdi. Det er ikkje sannsynleg at eigar av reguleringsretten skulle gi avkall på den eller gå med på å redusere omfanget av retten, utan at dette kom uttrykkeleg til kjenne. Vilråa for bortfall etter hevd eller ulovfesta passivitetsregler er ikkje oppfylt. Det grunnleggande utgangspunktet i norsk rett er at tinglege rettार ikkje fell bort på bakgrunn av manglande bruk aleine. Beviskravet for bortfall er strenge. Det krævast klare og eintydige bevis. Kommunen kjøpte rettane i 1977. Nesfossen overtok deler av rettane frå kommunen i 1985. Begge innretta seg etter at rettane var i behald utan at nokon bestridde det, eller handla mot det.

Vilråa for frihevd er ikkje oppfylt. Det er den som hevdar som har bevisbyrda. Hevdaren må vere i aktsam god tru, dvs. at vedkommande ikkje kjente eller burde kjenne til bruksrettens eksistens. Reguleringsrettane i Storavatnet har klart opphav og gyldig stiftingsgrunnlag. Grunneigarane (lutlaget) har sjølv eigd rettane i lenger tid. Dette skjerpar kravet til aktsemd. Krossen ved Treskallen har alltid vore der. Rettane har vore uomtvista. Det har aldri vore grunn til å tru at retten har falt bort. Retten har ikkje vore «unytta» i full hevdstid. Enkelttilfelle av bruk opphevar hevdstida. Grunneigarane kan ikkje bevise med sannsynlegheitsovervekt at det fins ein 20-års periode der det ikkje har skjedd nokon som helst form for regulering av vassdraget av rettshavaren eller andre.

Formålet med retten er det same som før. Opphavleg vart reguleringsrettane stifta for å sikre tilstrekkeleg og stabilt vassuttak til næringsverksemda (mølle drift osv.). Nesfossen driv også næringsverksemd. Drifta er i samsvar med krava i servitutlova, og innanfor rāmene av stiftingsgrunnlaget.

Jordskifteretten si vurdering

Jordskifteretten har komme til at dei gamle reguleringsrettane i Storavatnet ikkje har falle bort men at dei er redusert gjennom avtalen i 1980.

Då demninga vart riven i 1959 stod den til nedfalls. Vassflata i Storavatnet stabiliserte seg på ei normal vasshøgde, ca. kote 20,50. Dette kan ha skjedd før 1959, men det er perioden mellom 1959 og 1977 som er den perioden grunneigarane dyrka opp bøane ned mot vatnet, og får tilskot til dette. Ingen trudde at vatnet ville bli oppdemt i perioden etter at demninga på Treskallen vart riven i 1959. Grunneigarane meiner at rettane har falle bort, og har fleire påstandsgrunnlag for dette. Jordskifteretten meiner likevel at det ikkje er ført bevis gode nok for at reguleringsrettane fall bort på grunn av dette. Kommunen hadde ingen rettar i vatnet i denne perioden då areala vart dyrka, og forholda må tolkast i lys av det.

Tinglege rettar fell ikkje bort på bakgrunn av manglande bruk aleine. Beviskravet for bortfall er strenge. For å frihevide er det fleire vilkår som må oppfyllest. Retten må har lege unytta i 20 år, den som veit at han ikkje eig retten hevdar ikkje. Hevdaren må vere i aktsam god tru, dvs. at vedkommande ikkje kjente eller burde kjenne til bruksretten, og det skal dermed mykje til for å hevde skrivne rettar som er tinglyste.

Påstandsgrunnlag om frihevd baserer seg m.a. på at rettane var ubrukt i åra mellom 1959 – 1977. Dette er ikkje full hevdstid. Krav til aktsam god tru er heller ikkje oppfylt. På grunn av at grunneigarane hadde ått rettane sjølve må kravet om aktsemd tolkast strengt. Rettane har klart opphav og gyldig stiftingsgrunnlag. Dei er tinglyst og merkte med kors i berg. Grunneigarane visste eller burde vite om rettane. Etter at kommunen kjøpte rettane i 1977 har rettane vore i bruk. Det at ein ikkje trudde på ny oppdemming i ein lang periode er ikkje det same som at lovas krav om god tru er oppfylt.

Påstandgrunnlaget om passivitet – at rettane har falle bort på grunn av passivitet i åra mellom 1959 – 1977 sjølv om krava til frihevd ikkje er oppfylt - må også tolkast strengt. Det skal mykje til for at ein rett fell bort, jf. Rt-2015-1157. Lindås kommune kjøpte og har brukt rettane sidan 1977, og Nesfossen Smolt sidan 1985.

Påstandgrunnlaget om konkludent åtfærd, eller stillestående avtale ved riving av stemma og bygging av Kjenes bru i 1959 er ikkje bevist: Kommunen åtte ikkje demningsrettane på denne tida. Grunneigarane har ikkje ført bevis for at rettane til oppdemming faktisk vart sletta då demninga ved Treskallen vart riven. Ivar Matre som åtte Nesfossen i 1959, selde eigedommane med rettar til Lindås kommune i 1977. Då vart det ikkje bestridd at rettane eksisterte. Heller ikkje då Nesfossen Smolt AS kjøpte deler av rettane i 1985. Både kommunen og smoltanlegget har brukt vassrettane i si eigartid.

Påstandgrunnlaget om at rettane har falle bort av omsyn til kva som var formålet med retten får heller ikkje medhald av jordskifteretten. Den gamle retten til mølle i Storavatnet kan brukast til oppdrett/vassverk etter reglane i servituttilova, slik jordskifteretten forstår reglane og rettspraksis. I følgje servituttilova § 2 skal både eigar og bruksrettshavar ta omsyn til kvarandre. Så lenge dette vilkåret er oppfylt kan begge partar utvikle sin råderett i takt med endringar i samfunnsforholda, men retten kan ikkje gjerast om til noko anna. I rettspraksis i liknande saker blir det lagt vekt på omfanget av drifta. Om omfanget og bruksmåten er til noko heilt anna, og med heilt andre ulemper for grunneigar, om formålet var til eige bruk for gardbrukarane eller om det var meir omfattande industriell drift, og fråskilt gardsdrifta slik at

retten kan seljast/omsettast. Mølledrifta i Nesfossen vart nedlagt tidleg på 1900-talet. Konfliktane omkring demmingsrettane oppstod ikkje før etter 1985 då dei vart teke i aktiv bruk av settefiskanlegget i Nesfossen. Dette minner om saka i Rt-1966-752 som grunneigarane m.a. syner til, men det er også nokre skilnader. I Nesfossen var det omfattande industriell mølledrift frå først av, og det føreligg skriftleg stiftingsgrunnlag som er grundig dokumentert og ikkje omstridt. Nokre av reguleringsrettane blei stifta etter konflikhtar mellom grunneigarane og Ehnstedt om utnytting av vatnet. Det var ulemper som grunneigarane fekk kompensasjon for i tillegg til betalinga for rettane. Reguleringsrettane vart stifta for å sikre tilstrekkeleg og stabilt vassuttak til den tids næringsverksemd (mølledrift osv.). Rettane blei skilt ut med eigene bruksnummer, og har blitt omsett fleire gonger til anna bruk enn mølledrift, og har m.a. vore i grunneigarane si eige som lutlag. Ut frå den historiske utviklinga kan ikkje jordskifteretten sjå at krava i servituttilova hindrar at reguleringsretten i dag kan brukast til vassverk og oppdrettsanlegg. Formålet med retten er og var næringsverksemd, men retten må ikkje vere større, eller føre til større ulempe for grunneigarane rundt Storavatnet enn før. Nesfossen Smolt AS og Lindås kommune kan bruke vassrettane til si drift innanfor dei avtaler som har stifta reguleringsretten slik den er i dag.

Påstandsgrunnlaget om at rettane har falle bort gjennom avtalen mellom grunneigarane og Lindås kommune i 1980 er jordskifteretten heller ikkje heilt einig i. Då kommunen bestemte at Storavatnet skulle vere drikkevasskjelde i 1978, kontakta ordføraren grunneigarane sør for Kjenes bru for å komme fram til ein frivillig avtale. Dette gjaldt rettar ut over reguleringsrettane som kommunen allereie hadde skaffa seg ved å kjøpe Nesfossen. Då Lindås kommune overtok rettane i 1977 var dei uendra. Kommunen erverva såleis ein reguleringsrett på 1,44 meter i Storavatnet mellom kote 20,03 og 21,47. Grunneigarane måtte godta omfattande restriksjonar på sine eigedommar på grunn av at Storavatnet skulle bli drikkevasskjelde. Avtalen datert 5.3.1980 må tolkast i lys av dette. Grunneigarane gjekk i forhandling med kommunen. På dette tidspunktet hadde ikkje kommunen bruk for heile reguleringsretten, kun 77 cm i følgje ein rapport som vart utarbeidd om dette. Kommunen kunne dermed gi frå seg rettar, fordi Storavatnet hadde rikelege mengder vatn til vassforsyning. Ut frå grunneigarane sine forklaringar, og ut frå synfaringa har jordskifteretten forstått det slik at problema til grunneigarane startar når vasstanden kjem over 20,80 moh. Då jordskifteretten var på synfaring var vasstanden på 20,87 moh. Nokre dagar før hadde det vore flaum, og vatnet stod opp til 21,15 moh. Då fløynde vatnet langt opp på bøane, og inn i nokre naust langs vatnet. I følgje Lindås kommune er det vanskeleg å manøvrere Storavatnet på grunn av at det er så langstrekt og med tersklar. Det veks opp ved flaum og tek tid å tappe ned.

Setningane det er usemje om i punkt 6 i avtalen har slik ordlyd:

«Særlege vilkår: Grunneigarane godkjenner ovanståande på vilkår av at det ikkje vert oppdemming av vatnet. H.V. +20,80.»

I usemja om tolkinga av punktet i avtalen frå 1980 om særlege vilkår, er det ingen av partane som har gitt ei god forklaring på kva «HV +20,80» betyr. Jordskifteretten meiner at denne avtalen mellom kommunen og grunneigarane på sørsida av Kjenes bru er bindande, og at det er avtalt ei høgste vassføring på 20,80 moh i Storavatnet. Det var planlagt å dele vatnet med ei demning ved Kjenes bru på grunn av at berre vatnet sør for Kjenes bru skulle vere drikkevasskjelde. Avtalepunktet om oppdemming må sikte til den konkrete demninga som først var planlagt i samband med vassforsyningsanlegget. Høgste vasstand på 20,80 moh som står i avtalen, må referere seg til demninga som ikkje vart bygt, slik som kommunen påstår. (I

tilfelle kommunen vart pålagt å bygge den av overordna myndigheit.) Grunneigarane fekk gjennomslag for sitt krav om at det ikkje skulle vere demning ved Kjenes bru. Kommunen fekk godkjenning frå overordna myndigheit – Statens Institutt for folkehelse. På dette grunnlag vart avtaleskjønnet i 1982 gjennomført. Konsekvensen av at det ikkje vart demning ved Kjenes bru, er at heile vatnet har ei samanhengande vassflate. Grunneigarane har sikra seg mot at vatnet kan demmast opp til 21,47 moh. Kommunen sikra seg den nødvendige reguleringsrett på avtaletidspunktet på 77 cm. På dette grunnlaget vart det mogleg å få til ein frivillig avtale om etablering av vassverket. Grunneigarane på nordsida av Kjenes bru har ikkje nokon tilsvarande avtale. Det var ikkje nødvendig å involvere dei i dette på grunn av at Lindås kommune sat på reguleringsretten i heile vatnet. Avtalen inneber likevel at høgste reguleringshøgde i heile vatnet er 20,80 moh etter 1980. Dette på grunn av at vatnet ikkje skal delast ved Kjenes bru i tillegg til fastsett høgste regulering. Det er også slik partane har innretta seg etter 1980.

Få år etter, i 1985, selde kommunen Nesfossen. Slik jordskifteretten har forstått var det først og fremst landareala som vart selde fordi kommunen ikkje hadde bruk for dei. Deretter forhandla Lindås kommune med kjøparane, Øyvind Holsen mfl., om vassrettane. Nesfossen fekk ved eigen avtale i 1985 rett til vassuttak, og rett til å ta del i kommunen sin reguleringsrett. Det står ingen tal på høgste regulerte vasstand i avtalen mellom kommunen og Nesfossen Smolt, men er bestemt at Nesfossen Smolt sin rett er sekundær i forhold til vassverket. Det betyr reguleringsrett mellom kote 20,03 og 20,80 som kommunen hadde i 1985 etter avtalen med grunneigarane i 1980. Før smoltproduksjonen starta opp, hadde ikkje vatnet vore oppdemt på fleire 10-år. Vassrettane var og er hovudgrunnlaget for Nesfossen Smolt si næringsverksemd, og på grunn av at dette naturleg nok har ført med seg eit større behov for vatn enn det kommunen hadde åleine, oppstod diskusjonen om oppdemming. Nesfossen Smolt AS har meint at kommunen hadde rett til å demme opp til 21,47 moh, men har halde seg innanfor 20,80 moh. Demningen som vart bygt i 2003 er sett opp med høgde 20,80 moh. Dette er i samsvar med avtalt regulering av Storavatnet frå 1980.

Ingen av partane har fått medhald fullt ut eller i det vesentlege. Hovudregelen etter tvistelova kap. 20, jf. jordskiftelova § 7-9, er då at partane dekkjer egne kostnader til retts hjelp i saka. Jordskifteretten finn ikkje grunn til å fråvike dette.

Jordskiftekostnader som er gebyr til staten vert fordelt etter den nytte dei har av saka i samsvar med jordskiftelova § 7-6. Sjå eiga avgjerd om dette.

Dommen er samrøystes.

Slutning

1. Lindås kommune er eigar av reguleringsrettane/vassdragsrettane i Storavatnet med utløp inkludert Kjeggjarvatnet og utløpsområdet ved Treskallen med tilliggande landareal med reguleringshøgde: LRV 20,03 moh, og HRV 20,80 moh.
2. Saks kostnader blir ikkje tilkjent.

Margunn Farestveit

Margunn Farestveit

Liv Løken

Liv Løken

Jarle Heimdal

Jarle Heimdal

JORDSKIFTEAVGJERD

Dato: 14.2.2018
Stad: Modalen, møterom ved Modalen skule
Sak: 15-197912RFA-JFOR HUNDVEN
Saka gjeld: Rettsutgreiing etter jordskiftelova § 4-1, for å ta stilling til om Lindås kommune har reguleringsrett i Storavatnet, og i så fall fastsette reguleringsretten.

Til behandling: Avgjerd om sakskostnader og avslutting av saka.

Rettsleiar: Jordskiftedommar Liv Løken (tilkalla)

Meddommarar: Margunn Farestveit
Jarle Heimdal

Protokollfører: Liv Løken

Saka er kravd av: Lindås kommune

Partar	Prosessfullmektigar	Kommune	Gnr.	Bnr.
Sissel Marit Berge Almlie		Lindås (1263)	52	2
Elisabeth Marie Lohne-Antonsen		Lindås (1263)	52	8, 13
Erling Thu		Lindås (1263)	52	10, 26
Arne Kjeilen		Lindås (1263)	52	16
Mariann Seljelid Kjeilen				
Bjørn Dag Pedersen		Lindås (1263)	52	23
Rolf Seljelid		Lindås (1263)	52	27
Solveig Vaage		Lindås (1263)	53	1
Jan Grimstad		Lindås (1263)	53	2
Eldbjørg Nesfossen Grimstad		Lindås (1263)	53	3
Olav Brakestad	Advokat Arild Nundal	Lindås (1263)	53	4, 7
May-Britt Thøgersen Skårnes		Lindås (1263)	53	6
Vemund Grimstad		Lindås (1263)	53	15
Ragnhild Ånestad		Lindås (1263)	53	16
Lindås kommune	Advokat Endre Grande	Lindås (1263)	56 171 179 180	3, 4, 5 2 4 4
Asle Hundvin		Lindås (1263)	56	17
Olav Seim		Lindås (1263)	171	1
Olaug Rykkje Hopland		Lindås (1263)	171	3

Terje Hopland				
Aleksander Hjelmtveit		Lindås (1263)	171	5, 11
Endre Konglevoll		Lindås (1263)	171	6
Alv Nepstad Kari Seim Nepstad		Lindås (1263)	171	7
Johan Seim		Lindås (1263)	171	8
Svein Seim		Lindås (1263)	171	9
Hege Veronica Hegland Halvard Martin Miljeteig		Lindås (1263)	171	10
Johannes Hadler Hopland		Lindås (1263)	172	1
Stein Ove Vatnøy		Lindås (1263)	172	2
Magnar Hopland		Lindås (1263)	172	3
Oddlaug Aune Hopland Sigvard Hopland		Lindås (1263)	172	4, 112
Lars Hopland		Lindås (1263)	172	6
Kåre Inge Hellem		Lindås (1263)	172	9
Knut Harald Hjelmtveit		Lindås (1263)	172	10
Elna Hellem Åsen		Lindås (1263)	172	148
Nesfossen Smolt AS	Advokatfullmektig Espen Tverborgvik	Lindås (1263)	177	2
Odd Maurset Vabø	Advokat Arild Nundal	Lindås (1263)	178 180	1 5
Hans Rune Fanebust		Lindås (1263)	178	2
Jan Otto Haukås		Lindås (1263)	178	4
Wilfred Martin Brundtland		Lindås (1263)	178	5
Mari-Anne Leivestad	Advokat Arild Nundal	Lindås (1263)	179	1
Jørn Leivestad		Lindås (1263)	179	3
Signe Zachariassen		Lindås (1263)	179	10
Oddvar Magne Hopsdal		Lindås (1263)	180	1, 15
Olaf Hundven		Lindås (1263)	180	3
Dan Skorve		Lindås (1263)	180	6
Åge Reigstad Monica Maurset Vabø Reigstad		Lindås (1263)	180	18
Olav Thorsheim	Advokat Arild Nundal	Lindås (1263)	181	1, 2, 4, 8, 9, 11
Svein Thorsheim		Lindås (1263)	181	3
Vassbygde Eiendom AS		Lindås (1263)	181	6
Elisabeth Idsø Gjerde John Olav Thorsheim		Lindås (1263)	181	7
Jan Brynjulf Thorsheim	Advokat Arild Nundal	Lindås (1263)	181	12
Sissel Thorsheim		Lindås (1263)	181	15
Martha Thorsheim		Lindås (1263)	181	17
Harald Låstad		Lindås (1263)	182	1
Sølvi Gausereide		Lindås (1263)	182	2
Alv Terje Fotland Anne Hunderi		Lindås (1263)	182	3
Else Marie Furelid Reidar Leiv Furelid		Lindås (1263)	182	4

Frank Kjellnes Eva Karin Gausereide Kjellnes		Lindås (1263)	182	5
Stig Solberg		Lindås (1263)	182	8
Ottar Larsen		Lindås (1263)	182	11
Nelly Margrete Hermansen		Lindås (1263)	182	14
Tanja Elisabeth Knabenschuh Hoel Kjetil Hoel		Lindås (1263)	182	15
Gunnar Laastad		Lindås (1263)	182	16
Gro Bjørndal		Lindås (1263)	182	18
Jill Solberg Bjørge		Lindås (1263)	182	25
Øyvind Kleivdal	Advokat Arild Nundal	Lindås (1263)	183	2
Knut Erik Kismul		Lindås (1263)	183	4
Hege Wilhelmsen Grøtnes Morten Grøtnes		Lindås (1263)	183	5
Bjørn Christensen		Lindås (1263)	183	6

Sakskostnader til jordskifteretten

Saka kostar:

Inngangsgebyr	kr 4 300,00
Partsgebyr (66 stk)	kr 113 520,00
Grenselengdegebyr	kr 0,00
Grensemerke	kr 0,00
Godtgjersle m.m. til meddommarane	kr 13 325,34
Sum	kr 131 145,34

Det er eigedommar som er partar i jordskiftesaker. Personlege sameiger vert rekna som ein part. Personar som eig fleire bruksnummer (t.d. Lindås kommune) vert også rekna som ein part. Nye partar har komme til og nokre partar har gått ut av saka undervegs. Det er dei som er partar i saka no ved avsluttinga som vert rekna som partar i saka. Ut frå dette partsbegrepet er det 66 partar i saka. Kostnadene skal fordelast på partane etter nytte, jf. jordskiftelova § 7-6 første ledd. Grunngeving for delinga: Saka gjaldt ein rettstvist om reguleringsrettar i Storavatnet mellom Lindås kommune og Nesfossen Smolt AS på eine sida og grunneigarane på andre sida. Begge sider har hatt nytte av å få avgjerd i tvisten, og kostnadene med saka vert først delt likt mellom dei to sidene og deretter likt mellom partane på kvar side. Jordskifteretten veit ikkje om noko som skulle tilsei anna enn lik deling, og deler difor likt på denne måten. Det vil sei at Nesfossen Smolt AS skal betale $\frac{1}{4}$ og Lindås kommune $\frac{1}{4}$ av kostnadene. Dei andre partane (64 partar) skal betale $\frac{1}{128}$ kvar. Beløpa er avrunda til heile kroner, og slik at sluttsommen skal gå opp.

Jordskiftekostnadene skal etter dette betalast slik:

Namn	Skal betale kr	Har betalt kr	Skuldar kr
Sissel Marit Berge Almlie	1025		
Elisabeth Marie Lohne-Antonsen	1025		
Erling Thu	1025		
Arne Kjeilen	1025		
Mariann Seljelid Kjeilen			
Bjørn Dag Pedersen	1025		
Rolf Seljelid	1025		
Solveig Vaage	1025		
Jan Grimstad	1025		
Eldbjørg Nesfossen Grimstad	1025		
Olav Brakestad	1025		
May-Britt Thøgersen Skårnes	1025		
Vemund Grimstad	1025		
Ragnhild Ånestad	1025		
Lindås kommune	32 773,34	4300	28 473,34
Asle Hundvin	1025		
Olav Seim	1025		
Olaug Rykkje Hopland	1025		
Terje Hopland			
Aleksander Hjelmtveit	1025		
Endre Konglevoll	1025		
Alv Nepstad	1025		
Kari Seim Nepstad			
Johan Seim	1025		
Svein Seim	1025		
Hege Veronica Hegland	1025		
Halvard Martin Miljeteig			
Johannes Hadler Hopland	1025		
Stein Ove Vatnøy	1025		
Magnar Hopland	1025		
Oddlaug Aune Hopland	1025		
Sigvard Hopland			
Lars Hopland	1025		
Kåre Inge Hellem	1025		
Knut Harald Hjelmtveit	1025		
Elna Hellem Åsen	1025		
Nesfossen Smolt AS	32 772		
Odd Maurset Vabø	1025		
Hans Rune Fanebust	1025		
Jan Otto Haukås	1025		
Wilfred Martin Brundtland	1025		
Mari-Anne Leivestad	1025		
Leif Egil Leivestad	1025		
Signe Zachariassen	1025		
Oddvar Magne Hopsdal	1025		
Olaf Hundven	1025		
Dan Skorve	1025		

Åge Reigstad Monica Maurset Vabø Reigstad	1025		
Olav Thorsheim	1025		
Svein Thorsheim	1025		
Vassbygde Eiendom AS	1025		
Elisabeth Idsø Gjerde John Olav Thorsheim	1025		
Jan Brynjulf Thorsheim	1025		
Sissel Thorsheim	1025		
Martha Thorsheim	1025		
Harald Låstad	1025		
Sølvi Gausereide	1025		
Anne Hunderi Alv Terje Fotland	1025		
Else Marie Furelid Reidar Leiv Furelid	1025		
Frank Kjellnes Eva Karin Gausereide Kjellnes	1025		
Stig Solberg	1025		
Ottar Larsen	1025		
Nelly Margrete Hermansen	1025		
Tanja Elisabeth Knabenschuh Hoel Kjetil Hoel	1025		
Gunnar Laastad	1025		
Gro Bjørndal	1025		
Jill Solberg Bjørge	1025		
Øyvind Kleivdal	1025		
Knut Erik Kismul	1025		
Hege Wilhelmsen Grøtnes Morten Grøtnes	1025		
Bjørn Christensen	1025		

Faktura blir sendt frå Domstoladministrasjonen. Betalingsfristen er påført fakturaen.

Rettsmiddel

Jordskifteretten si avgjerd kan ankast etter reglane i jordskiftelova kapittel 8. Ankefristen er ein -1- månad rekna frå forkynningsdatoen.

Tinglysing og matrikkelføring

Når saka er rettskraftig vil utdrag av saka bli tinglyst på følgjande eigedommar:

Kommune	Gnr.	Bnr.
Lindås (1263)	52	2
Lindås (1263)	52	8
Lindås (1263)	52	10
Lindås (1263)	52	13
Lindås (1263)	52	16
Lindås (1263)	52	23
Lindås (1263)	52	26
Lindås (1263)	52	27

Lindås (1263)	53	1
Lindås (1263)	53	2
Lindås (1263)	53	3
Lindås (1263)	53	4
Lindås (1263)	53	6
Lindås (1263)	53	7
Lindås (1263)	53	15
Lindås (1263)	53	16
Lindås (1263)	56	3
Lindås (1263)	56	4
Lindås (1263)	56	5
Lindås (1263)	56	17
Lindås (1263)	171	1
Lindås (1263)	171	2
Lindås (1263)	171	3
Lindås (1263)	171	5
Lindås (1263)	171	6
Lindås (1263)	171	7
Lindås (1263)	171	8
Lindås (1263)	171	9
Lindås (1263)	171	10
Lindås (1263)	171	11
Lindås (1263)	172	1
Lindås (1263)	172	2
Lindås (1263)	172	3
Lindås (1263)	172	4
Lindås (1263)	172	6
Lindås (1263)	172	9
Lindås (1263)	172	10
Lindås (1263)	172	112
Lindås (1263)	172	148
Lindås (1263)	177	2
Lindås (1263)	178	1
Lindås (1263)	178	2
Lindås (1263)	178	4
Lindås (1263)	178	5
Lindås (1263)	179	1
Lindås (1263)	179	3
Lindås (1263)	179	4
Lindås (1263)	179	10
Lindås (1263)	180	1
Lindås (1263)	180	3
Lindås (1263)	180	4
Lindås (1263)	180	5
Lindås (1263)	180	6
Lindås (1263)	180	15
Lindås (1263)	180	18
Lindås (1263)	181	1

Lindås (1263)	181	2
Lindås (1263)	181	3
Lindås (1263)	181	4
Lindås (1263)	181	6
Lindås (1263)	181	7
Lindås (1263)	181	8
Lindås (1263)	181	9
Lindås (1263)	181	11
Lindås (1263)	181	12
Lindås (1263)	181	15
Lindås (1263)	181	17
Lindås (1263)	182	1
Lindås (1263)	182	2
Lindås (1263)	182	3
Lindås (1263)	182	3
Lindås (1263)	182	4
Lindås (1263)	182	5
Lindås (1263)	182	8
Lindås (1263)	182	11
Lindås (1263)	182	14
Lindås (1263)	182	15
Lindås (1263)	182	16
Lindås (1263)	182	18
Lindås (1263)	182	24
Lindås (1263)	182	25
Lindås (1263)	183	2
Lindås (1263)	183	4
Lindås (1263)	183	5
Lindås (1263)	183	6

Forkynning

Avgjerda blir forkynt pr. post med mottakskvittering.

Sak 15-197912RFA-JFOR HUNDVEN er med dette avslutta.

Margunn Farestveit

Margunn Farestveit
Meddommer

Liv Løken

Liv Løken
Jordskiftedommer

Jarle Heimdal

Jarle Heimdal
Meddommer

Rett kopi
Sunnfjord og Ytre Sogn jordskifterett
Hai Børte Hafsæd
forskonsulent

ORIENTERING OM ANKE

Overprøving av avgjerdene frå jordskifteretten

Avgjerdene i jordskifteretten kan ankast til lagmannsretten. Nedanfor gjev vi ei kort orientering om ankereglane.

Ankefrist

Ankefristen er ein månad og blir rekna frå dagen du får saka forkynt. Ankefristen blir avbroten av rettsferien. Det er rettsferie frå og med siste laurdag før palmesøndag til og med 2. påskedag, frå og med 1. juli til og med 15. august og frå og med 24. desember til og med 3. januar, jf. domstolova § 140.

Kva for reglar gjeld, og kva må anken innehalde?

Reglane for anke er ulike avhengig av kva for avgjerd du vil anke.

Dom, orskurd og vedtak

For desse avgjerdene gjeld reglane i tvistelova kapittel 29. I følge § 29-9 skal anken innehalde

- *ankedomstolen*
- *namn og adresse på parter, stedfortredere og prosessfullmektigar*
- *den avgjerda som ankes*
- *om anken gjelder heile avgjerda eller berre bestemte deler av den*
- *det krav ankesaka gjelde, og en påstand som angir det resultat den ankande part krever*
- *dei feil som ein gjer gjeldande ved den avgjerda ein ankar på*
- *den faktiske og rettslige grunngjevinga for at det ligg føre feil*
- *dei bevis som vil bli ført*
- *grunnlaget for at retten kan behandle anken dersom det kan vere tvil om dette*
- *den ankande part sitt syn på den vidare behandling av anken*

Jordskifteavgjerd og nokre skjønn

Om du vil anke ei jordskifteavgjerd, gjeld reglane i jordskiftelova kapittel 8. Desse reglane gjeld og om jordskifteretten har halde skjønn som del av ei jordskiftesak i medhald av jordskiftelova §§ 5-1 til 5-3. I følge jordskiftelova § 8-5 skal anken i slike saker innehalde

- *namnet på ankedomstolen*
- *saksnummer og kva avgjerd anken gjeld*
- *om anken gjeld heile avgjerda eller berre visse delar av henne*
- *ankegrunnane, der det skal stå kvifor ein ankar og kva ein vil med anken*

Når anken gjeld jordskifteavgjerd, blir som hovudregel alle som var partar i jordskiftesaka med som partar i ankesaka.

Skjønn eller andre avgjerder som jordskifteretten har behandla som eiga sak

Om du vil at lagmannsretten skal overprøve skjønn eller andre avgjerder som jordskifteretten har behandla som eiga sak (jf. jordskiftelova §§ 5-4 til 5-6), kan du krevje overskjønn. Då er det skjønnsprosesslova som gjeld. I følge § 33 må eit krav om overskjønn innehalde

- *den rett overskjønnet hører under, partane i overskjønnssaka og i tilfelle den som har fått fullmakt til å representere ein annan*
 - *det underskjønn som vart kravd overprøvd*
 - *om det er heile avgjerda i underskjønnet eller berre deler av den som vert kravd overprøvd*
 - *dei feila ved avgjerda som kravsmålet om overskjønn vert grunngjeve på*
 - *dei tilhøva som er avgjerande for retten til å krevje overskjønn*
-

Verdigrense ved anke over dom og ved krav om overskjønn

Som hovedregel kan lagmannsretten ikkje behandle anke over dom som gjeld verdier mindre enn kr 125 000 (jf. tvistelova § 29-13). Om det kan vere tvil, bør du forklare kvifor ankegrunnen er verdt meir, eventuelt kvifor lagmannsretten likevel bør behandle anken. Verdigrensen gjeld også for overskjønn (jf. skjønnsprosesslova § 32). For anke over jordskifteavgjerd gjeld ikkje reglane om verdigrense.

Rettsforlik

Rettsforlik er ikkje ei avgjerd teken av jordskifteretten og kan heller ikkje ankast. Om du meiner eit rettsforlik må gjerast om, må du gå til søksmål for tingretten for å få forliket oppheva (jf. tvistelova § 19-12).

Kostnader

Om det skal betales sakskostnader til jordskifteretten, vert det tilsendt faktura frå Domstoladministrasjonen.

For anke til lagmannsretten må du betale eit gebyr på 24 gonger rettsgebyret. For tida er rettsgebyret kr 1130, slik at gebyret blir kr 27120 (jf. rettsgebyrlova § 8). Tek behandlinga i lagmannsretten meir enn ein dag, er gebyret for dei neste fire dagane tre gonger rettsgebyret. Deretter er gebyret 4 gonger rettsgebyret per dag. I tillegg til gebyret kjem utgifter lagmannsretten har til mellom anna meddommarar.

For overskjønn er gebyret fem gonger rettsgebyret slik at gebyret blir kr 5650 for kvar dag eller del av dag som skjønnet varar (jf. rettsgebyrlova § 11). I tillegg kjem utgifter til mellom anna skjønnsmedlemer.

Om anken eller kravet om overskjønn vert trekt før det første rettsmøtet, er det reglar for reduksjon av gebyra.

Lagmannsretten kan krevje forskot på kostnadene.

Kvar anken skal sendast

Anken stilar du til lagmannsretten, men ho skal sendast til jordskifteretten.

Meir informasjon

Om du har spørsmål om ankereglane eller anna, vil dei tilsette ved jordskifteretten kunne svare deg. Sjølvprosederande partar kan anke munnleg ved å møte fram personleg i jordskifteretten. Det same gjeld for prosessfullmektig som ikkje er advokat.
